biBUŁa

Biuletyn Informacyjny BUL

nr 11/2016 (109)
ISSN 2084-4870

SPIS TREŚCI

z życia BUL
..... 7. Seminarium Open Access
..... Jan Hus w 1415 roku i 600 lat później

warto przeczytać
..... Adam Wajrak - *Wilki*
..... Angelika Kuźniak - *Stryjeńska. Diabli nadali*
..... Margaret Atwood - *Serce umiera ostatnie*

nowości książkowe

Z ŻYCIA BUŁ

7. Seminarium Open Access

Tydzień Otwartej Nauki - Open Access Week (OAW) - jest wydarzeniem globalnym. Zadaniem imprez organizowanych w ciągu tego tygodnia jest promocja otwartego dostępu do nauki i edukacji. Tegoroczna edycja odbyła się w dniach 24-30.10.2016 r. pod hasłem "Otwartość w działaniu", obchody objął patronatem Wiceprezes Rady Ministrów, Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego Pan Jarosław Gowin. Uczelnie, instytuty badawcze, instytucje finansujące naukę i biblioteki wykorzystują ten czas na przyciąganie wsparcia dla idei OA oraz podejmowania debat o ekonomicznych korzyściach z zastosowania nowych modeli organizacyjnych i biznesowych, które poszerzałyby zakres dostępu do wyników badań naukowych.

Biblioteka Uniwersytetu Łódzkiego 25 października w ramach obchodów 9. edycji Międzynarodowego Tygodnia Open Access 2016 zorganizowała 7. Seminarium Open Access.

W tym roku gościliśmy przedstawiciela MNiSW Piotra Kępskiego, który przedstawił zalecenia MNiSW nt. otwartego dostępu zawarte w "Kierunkach rozwoju otwartego dostępu do publikacji i wyników badań naukowych w Polsce". Następnie Tomasz Lewandowski z ICM UW podzielił się z uczestnikami spostrzeżeniami związanymi z widocznością zasobów repozytoryjnych w sieci, natomiast Piotr Peszko z 2Edu poruszył kwestię projektowania szkoleń przy pomocy otwartych zasobów edukacyjnych. Dr inż. Katarzyna Gaca - trener Elsevier, zaprezentowała narzędzie Mendeley, wspomagające naukowców w zarządzaniu literaturą w dobie otwartej nauki. O zaletach i problemach katalogowania społecznościowego czasopism otwartych opowiedziała pani dr Natalia Pamuła-Cieślak z UMK na przykładzie Directory of Open Access Journal. Ważnym elementem seminarium jest pokazanie osiągnięć pracowników naukowych Uniwersytetu Łódzkiego w budowaniu otwartych zasobów edukacyjnych. W tym roku dr hab. Ivan Petrov opowiedział o doświadczeniach łódzkiego czasopisma naukowego Studia Ceranea w kontekście otwartego dostępu, umiędzynarodowienia i indeksowania w bazach referencyjnych. Natomiast pani dr Agnieszka Kałowska z WUL zaprosiła na listopadową prezentację platformy czasopism UL.

Od trzech lat integralną część seminarium stanowią warsztaty. Na poprzednich poruszano kwestie związane z prawem autorskim, natomiast w tym roku w trakcie warsztatów uczestnicy zapoznali się z narzędziem Mendeley, służącym do zarządzania bibliografią, które ułatwia gromadzenie źródeł informacji, ich organizowanie, cytowanie, a także umożliwia dzielenie się nimi z innymi badaczami.

Sekcja Promocji BUŁ przygotowała materiały promocyjne (plakaty, film) propagujące Tydzień Otwartej Nauki, którymi podzieliliśmy się z innymi instytucjami naukowymi w Polsce.

Materiały z 7 Seminarium Open Access dostępne są w Repozytorium Uniwersytetu Łódzkiego.

(Aleksandra Brzozowska
fot. Beata Gamrowska)

Jan Hus w 1415 roku i 600 lat później

Od 4 października do 6 listopada 2016 r. Biblioteka UŁ gościła wystawę poświęconą Janowi Husowi - czeskiemu duchownemu i narodowemu bohaterowi Czech, filozofowi, reformatorowi Kościoła, prekursorowi protestantyzmu, wreszcie Profesorowi Uniwersytetu Praskiego.

6 lipca 2015 r. minęło 600 lat od dnia, w którym, decyzją soboru Kościoła katolickiego w Konstancji, Jan Hus spłonął na stosie. Życie tego czeskiego duchownego przypadło na czasy, w których Kościół katolicki przeżywał głęboki kryzys. Chęć naprawy Kościoła, doprowadziła Husa na stos.

Ekspozycja przygotowana została przez Muzeum Husytów w Taborze i Czeskie Centrum w Warszawie. Jej organizatorem była Biblioteka UŁ, a współorganizatorem Czeskie Centrum w Warszawie. W języku polskim i angielskim, na 18 tablicach, zaprezentowana została postać Husa przez pryzmat wiary, ale także jego pracy akademickiej, działalności kaznodziejskiej i twórczości literackiej. Wystawa przedstawiała także szerokie tło: pozycję i problemy średniowiecznego Kościoła, jego strukturę, a także Czechy w czasach cesarza Karola IV oraz kulisy soboru w Konstancji. Pokazane zostały również relacje Husa z Polską i Polakami, m.in. list gratulacyjny Husa do Władysława Jagiełły czy niezadowolenie, jakie nad śmiercią Husa wyraził papież Jan Paweł II.

14 października w Bibliotece odbył się wernisaż i konferencja naukowa zat. "Jan Hus i jego epoka".

W otwarciu wystawy wzięło udział grono dostojnych gości: rektor Uniwersytetu Łódzkiego oraz przedstawiciele Uniwersytetu Łódzkiego, dyrektor Wydziału Kultury Czeskiego Centrum przy Ambasadzie Republiki Czeskiej w Warszawie, konsulowie honorowi Francji, Belgii i Luksemburga, przedstawiciel Ambasadora Czech w Polsce, sekretarz Ambasady Republiki Czeskiej. Obecni byli przedstawiciele władz Łodzi: dyrektor Departamentu Komunikacji Społecznej i Zdrowia Urzędu Miasta Łodzi, która odczytała list od pani prezydent oraz wiceprzewodniczącą Rady Miejskiej w Łodzi. Uczestniczył proboszcz Parafii Ewangelicko-Augsburskiej św. Mateusza w Łodzi, a także koordynator wydarzenia - profesor Krzysztof Skotnicki, konsul honorowy Republiki Czeskiej w Łodzi. W wernisażu wzięła udział dyrekcja i pracownicy Biblioteki oraz liczne przybyli goście.

Podczas konferencji referaty wygłosili: prof. UŁ dr hab. Małgorzata Dąbrowska, prof. UŁ dr hab. Elżbieta Jung i dr Petr Janyška.

(Marzena Kowalska
fot. Beata Gamrowska)

WARTO PRZECZYTAĆ

Adam Wajrak - *Wilki*

"*Nie chcę takiego psa! - oświadczyłem stanowczo Nuni. - Nie chcę i już. Coś, co Nuria właśnie mi przedstawiła, wyglądało kiczowato: rude, z białym kołnierzem i białymi skarpetami. Do tego pełaty kadłubek na cienkich długich łapkach. I łeb z odstającymi uszami, które po złamaniu zamieniały się w klapnięte uszy. Długi pysk, trochę jak u mrówkojada, a na jego końcu spory nochal. Do tego małe rezolutne oczka.*" W ten oto sposób opisuje w swojej najnowszej książce, świetny polski przyrodnik i dziennikarz Adam Wajrak psa, którego pewnego dnia pokazała mu jego żona, Nuria. A Pan Adam to "Tan Szarika z "Czterech pancernych" i psa Cywila, czyli owczarków, prawdziwych psów, które przypominały wilka". Cytat ten to początek książki, którą chciałabym Państwu przybliżyć i gorąco polecić, czyli "Wilki" autorstwa wspomnianego Adama Wajraka. Książka ta ukazała się w 2015 r. i była nominowana w Plebiscycie Książka Roku 2015 lubimyczytać.pl w kategorii Literatura faktu. Autor jest polskim działaczem na rzecz ochrony przyrody i dziennikarzem oraz autorem artykułów i książek o tematyce przyrodniczej.

Pozycja ta to świetny, błyskotliwy reportaż o dzikich, i nie tylko, mieszkańcach Puszczy Białowieskiej. I choć motywem najważniejszym w niej są oczywiście wilki, jest to też opowiadanie o życiu Pana Adama. Dowiadujemy się tu, przynajmniej częściowo, skąd wzięła się jego fascynacja przyrodą i wszelakimi zwierzętami i oczywiście tytułowymi wilkami. Opowiada nam autor o tym jak w ogóle znalazł się w Puszczy Białowieskiej, jak się w niej zakochał i odnalazł tu swoje miejsce na ziemi.

Powracając do głównego tematu, którym są te wspaniałe zwierzęta myślę, że Panu Adamowi w dużej mierze udało się odczarować mit dzikiej bestii, która zagraża ludziom i innym zwierzętom. Dowiadujemy się, że tak naprawdę wilk boi się nas dużo bardziej niż my jego i to my jesteśmy dla nich największym zagrożeniem. Świetnie opisuje autor życie i zwyczaje wilków, które poparte są doświadczeniami jego i wielu jego znajomych z Zakładu Badania Ssaków PAN w Białowieży, którzy przez wiele lat obserwowali wilcze watahy. Znajdziemy tu sporo informacji o historii wilków z całej Europy. Ciekawa, choć niestety smutna, jest historia Kazana i Wikiego, dwóch wilków, które próbowano udomowić. Ich zachowanie nauczyło naszego autora sposobu obchodzenia się z wilkami, zarówno z tymi znanymi mu i z tymi biegającymi na wolności. Zabawna jest historia Antoni, czyli suni którą przygarnęła żona Pana Adama a o której mowa jest na początku i o jej wkładzie w prowadzonych przez nich badaniach. Oczywiście nie sposób opisać wszystkiego co znajduje się w tej książce.

Nie jest to zdecydowanie książka dla osób o słabych nerwach, a tym bardziej nie jest to pozycja przeznaczona dla dzieci, gdyż autor opisuje dość szczegółowo sposoby zwalczania tych zwierząt, które z jednej strony nie są legalne, ale wciąż w wielu miejscach są stosowane. Opisuje też drastyczne niestety sytuacje, czyli np. znajdowanie wilków, które zaplątywały się we wnyki, ale jest to książka o przyrodzie, a jak wiemy nie wszystko jest w niej ładne i przyjemne.

Ogromnym plusem tej książki są świetne zdjęcia wilków i nie tylko. Polecam gorąco dla miłośników czterech łapek i dla osób, które są ciekawe świata i przyrody w naszym pięknym kraju.

książka w katalogu BUŁ

(Bogumiła Brożek)

Angelika Kuźniak - *Stryjeńska. Diabli nadali*

Pod koniec 2015 roku nakładem Wydawnictwa Czarne ukazała się biografia Zofii Stryjeńskiej "Stryjeńska. Diabli nadali". Lektura obowiązkowa nie tylko dla pasjonatów twórczości Styjeńskiej, ale także dla wszystkich zainteresowanych dwudziestoleciem międzywojennym i polskim malarstwem w ogóle.

Zofia Stryjeńska urodziła się w 1891 roku w Krakowie. Była malarską indywidualnością, o charakterystycznym stylu, docenianym i nagradzanym przez środowisko artystyczne na krajowych i zagranicznych wystawach. Obok Władysława Skoczylasa i Eugeniusz Zaka była jedną z najbardziej rozpoznawalnych przedstawicieli Stowarzyszenie Artystów Polskich "Rytm", które nawiązywało do tradycji sztuki ludowej, zwłaszcza Podhala.

W 2004 roku w Podkowiańskim Magazynie Kulturalnym (nr 44 z 2004 r.) ukazał się artykuł autorstwa Piotra Łopuszańskiego, który oddaje, kim była dla artystycznego świata Zofia Stryjeńska: *Współtworzyła przemiany estetyczne okresu międzywojennego i wywarła wówczas większy wpływ niż np. Witkacy. Była cenioną jako artystka i nadaloowana przez innych. Należała do pokolenia, które wraz z odzyskaniem przez Polskę niepodległości doszło do głosu w malarstwie i grafice, tak jak Skamandryci w poezji. To pokolenie zaczęło swą drogę twórczą około 1910 roku i wtedy ukształtowało się artystycznie.*

Talent i uznanie środowiska nie zapewniły dostatku na całe życie. Stryjeńska doświadczyła życia na skrajnych biegunach: bycie na salonach, podziwianie, a z drugiej strony niepowodzenia artystyczne, dramatyczne wydarzenia osobiste, walka o byt.

Największym atutem książki (poza aspektem biograficznym) jest jej forma. Angelika Kuźniak sięga po zapiski malarki i na nich opiera narrację. Dzięki temu na życie Stryjeńskiej patrzymy jej oczami i przymujemy jej punkt widzenia: dowcipny, zdystansowany, pełen oryginalnych sformułowań. Poznajemy talent literacki: pełen ironii i trafnych opisów ówczesnego życia towarzyskiego środowiska artystycznego. Dramatyczne prywatne przeżycia (m.in. dwa nieudane, burzliwe małżeństwa), codzienna walka o środki na życie dla dzieci i siebie, sąsiadują z pełnymi entuzjazmu recenzjami krytyków. Kontrast przywołujący na myśl dynamizm największych prac Stryjeńskiej tj. Pastorałki, cyki Bożków słowiańskich i Pascha, a także m.in. fresku na Rynku Starego Miasta w Warszawie

"Stryjeńska. Diabli nadali" to biografia jednej z najwybitniejszych artystek dwudziestolecia międzywojennego, ale także portret osoby żyjącej samotnie, niespełnionej artystycznie i życiowo, którego talent zderza się z prozą życia i często z nią przegrywa.

Angelika Kuźniak jest także autorką "Papuszy", biografii cygańskiej poetki Bronisława Wajs, którą także serdecznie polecam. "Stryjeńska. Diabli nadali" była nominowana do nagrody Nike 2016.

książka w katalogu BUŁ

(Anna Podgórska)

Margaret Atwood - *Serce umiera ostatnie*

Stany Zjednoczone dotyka poważny kryzys gospodarczy. Problemy są tak wielkie, że właściwie można mówić o bankructwie całych stanów. Bezrobocie jest ogromnie i niedawni jeszcze przedstawiciele klasy średniej lądują na ulicy. Wśród nich jest młode małżeństwo Stan i Charmaine. Obydwoje mieli dobra prace i piękny dom na przedmieściach. Teraz mają stary samochód i to co się zmieści w jego bagażniku. Charmaine dorabia w barze, pracuje po nocach w niebezpiecznej dzielnicy. Zresztą nigdzie nie jest już bezpiecznie. W nocy nie mogą spać, w każdej chwili są przygotowani na ucieczkę. Samochód jest takomym kąskiem. Stan zasypia płytkim snem z rękami na kierownicy. Tymczasem powstaje projekt Pozytron. Jest to eksperyment społeczny do którego można zapisać się dobrowolnie. Jeżeli się zdecydujesz zostajesz mieszkańcem bliźniaczego miasta Pozytron-Harmony.

Jest tylko jedno "ale", kto przekracza mury miasta już z niego nie wychodzi. Brzmi rygykownie, prawda? Kto o zdrowych zmysłach dałby się zamknąć w jednym mieście, którego połowa, to w dodatku więzienie? Jak wiele wolności jesteśmy w stanie poświęcić dla bezpieczeństwa? Dla czystych ręczników i wygodnej pościeli.

Każdy ma swój własny próg. Charmaine i Stan podpisują dokument, nawet dobrze go nie czytając. Są już zmęczeni tym strachem, walką, pragną spokoju, odrobiny luksusu. Oczywiście widzimy jakie to głupie, naiwne, niebezpieczne, ale łatwo jest oceniać, kiedy siedzi się wygodnie w fotelu, w ciepłym domu, gdzie jest bieżąca woda i prąd. Luksusy, które przestaliśmy doceniać, bo są takie oczywiste.

W ekstremalnych warunkach wychodzi na jaw jakie jeszcze granice jesteśmy w stanie przekroczyć, jak daleko sięga nasza moralność. Życie Stana i Charmaine bardzo się pokomplikuje. Trochę z ich winy, a trochę nie. W tym teatrze to nie oni będą pociągać za sznurki.

Margaret Atwood serwuje nam trzymająca w napięciu powieść pełna absurdu i nieoczekiwanych zwrotów akcji. Jest tam i zdrada i spisek, ale też tajna akcja z użyciem sobowtórów Elvisa Presleya, sex taśmy i bezgłowe kurczaki.

Dopiero po skończeniu powieści zorientowałam się, że jest to część większego cyklu *Pozytron*. Można ja jednak spokojnie przeczytać bez znajomości innych tomów.

książka w katalogu BUŁ

(Katarzyna Bajak)

LEKSYKON - dotychczas opracowane hasła

Polecamy - wybrane nowości książkowe BUŁ

Katarzyna Bonda
Lampiony
Warszawskie Wydawnictwo Literackie Muza, 2016

Anna Kulig, Jacek Perzyński
Sekrety Łodzi, cz.I
Księży Młyn Dom Wydawniczy, Łódź 2016

Anna Szychta, Justyna Dobroszek, Przemysław Kabalski
Rachunkowość zarządcza: zadania i testy
Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, 2016.

Prawo gospodarcze i handlowe
red. nauk. Wojciech J.Katner
Warszawa: Wolters Kluwer, 2016.

edited and introduced by Graeme Macrae Burnet
His bloody project : documents relating to the case of Roderick Mccrae: a novel
Glasgow : Contraband, cop. 2015.

Piotr Jaworowicz, Magdalena Jaworowicz
Event marketing w zintegrowanej komunikacji marketingowej
Warszawa : Difin, 2016.

Ewa Stupnicka, Marzena Stempień-Sałek
Geologia regionalna Polski
Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, 2016.

Bartosz Michalak
Wajda: kronika wypadków filmowych
Warszawa: Wydawnictwo MG, cop. 2016.

Hanna Prószyńska-Bordas
Krajoznawstwo: tradycja i współczesność
Warszawa: Difin, 2016.

Piotr Bojarski
1956: przebudzeni
Warszawa: Wydawnictwo Agora, 2016.

Redakcja: Mariola Augustyniak, Piotr Puchowski. Siedziba redakcji: Biblioteka Uniwersytecka w Łodzi, ul. Matejki 32/38, 90-237 Łódź, tel.: 42 6356002. Wydawca Biuletynu BiBUŁa jest Biblioteka Uniwersytetu Łódzkiego.
nr 11/2016 (109) **napisz do bibuła@uni.lodz.pl**